

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Egy takarékpénztári igazgatói jelentés.

Zombor, 1908. febr. 13.

Legközelebbi szomszédságunkban, Órszálláson, mint Bács-Bodrog vármegye majd minden községében, szintén van egy takarékpénztár. Ez a pénztár, amit talán már jóval kevesebben tudnak, arról nevezetes, hogy hasonmú társai között tán az egyetlen az egész nagy vármegyében, mely kiváló szaktudású pénzügyi férfi vezetése alatt áll.

A teljesen szakszerű s példásan lelkiismeretes vezetés gyümölcseit természetesen az intézet és az intézettel üzleti összeköttetésben álló felek élvezik kizárólagosan. Ennek az igazgatásnak köszönheti a takarékpénztár állandó gyarapodását, mely hova-tovább a vármegye első intézetei közé fogja emelni s ugyancsak ennek kell betudnunk, hogy az intézet a részvényesek érdekeinek sérelme nélkül a vidék népességének valóságos áldásává lett.

Az igazgatói jelentés azonban, mely évenként egyszer beszámol az üzleti eredményről, kinő egy vidéki takarékpénztár kereteiből és szélesebb körök figyelmére méltó azon alapos észrevételeknél fogva, mikkel az általános — országos és világi — pénzügyi helyzetet szinte dióhéjban ismerteti.

Évek óta örömmünk telik Bichler Vilmos Órszállási takarékpénztári igazgatónak nagy pénzügyi tudásról tanuskodó jelentéseiben s meg vagyunk győződve, hogy olvasóink is szívesen veszik ily kiváló szakember gondolatait a pénzügyi viszonyokról.

Ebben a meggyőződésben iktatjuk első helyre ez idejű jelentését is, mely egy-két vonással tiszta képét rajzolja meg a legutóbbi nagy pénzváltásnak és gondolkodásba ejtő megjegyzéseket

fűz az önálló magyar jegybank felállítására irányuló törekvéshez pénzügyi szempontból.

Ime a jelentés egész terjedelmében.

* * *

Tisztelt közgyűlés!

Az imént felolvasott jelentésben számot adunk önöknek mult évi sáfarkodásunkról.

Hogy azonban az eredményeket egész terjedelmükben méltathassuk, néhány gondolatot kell fűznünk a multhoz, rá kell mutatnunk az általános gazdasági hanyatlásra, egyrészt hogy megállapíthassuk a nehézségeket, melyeknek leküzdése teljes erőnket, teljes éberségünket követelte, másrészt hogy levonhassuk a tanulságokat jövődöbeli magunktartására nézve.

A nyomasztó, mondhatni, két világrészt megrázkódtató pénzügyi szükségnek okai, amire jelentésünkben már rámutattunk, eléggé ismeretesek. Az amerikai magas konjunktúra feszültsége, az ipar és kereskedelem óriási fellendülése Németországban, oly rendkívül pénzkölesön-árakat érleltek, minők évtizedek óta nem voltak érvényben. Az amerikai fizetési eszközök elégtelensége, az északamerikai Egyesült-Államokban a pénz- és hitelügyet szabályozó törvényes határozmányok fogyatékossága és a fennálló intézmények ellen beállott bizalmatlanság mellett az európai pénzközpontok az aranyelvonás állandó veszélyének voltak kitéve és a veszedelem, mellyel a nemzetközi gazdaságot károsító ezen törekvések elhárítása járt, komoly aggodalmakkal töltötte el a pézvilágot.

A következmények el nem maradhattak: Európának egész gazdasági élete senyvedett a viszonyok nyomása alatt; számos tiszteltreméltó egzisztencia megsemmisült; régi kereskedőházak és tekintélyes vállalatok elsepertettek a színről.

Végre az év vége felé a feszültség engedett. Üzemmegszorítások, korlátozás és tartózkodás az üzleti vállalatokban jelentékeny tökéket szabadítottak fel, a bizalom lassankint visszatért és a jegybankok sorra mérsékelték a kamatlábat.

Nagyon kedvező hatással volt különösen a magyar viszonyokra is az Ausztriával ez időtájt megkötött gazdasági kiegyezés, úgy hogy majdnem a rendes kerékvágásba fordulhattunk.

Még csak egy — a mi pénzgazdaságunkat érdeklő — kérdés vár elintézésre és tartja fogva a lelkeket. Parlamenti férfaink nagy része ugyanis a bankközösség megszüntetését és önálló magyar jegybank felállítását óhajtja. Felettebb kívánatos volna, ha az irányadó tényezőket e kérdés eldöntésében nem annyira politikai, mint inkább gazdasági szempont vezérelné.

Nem akarok vakmerően beleszólni az ország érdekét érintő ily nagyfontosságú kérdésbe, valamint, hogy az a kör is, melyből tanácskozásunk kiindul, semminemű számot nem tarthat az ingerenciára. Mindazonáltal nem tagadhatom meg magamtól annak vizsgálatát, vajjon a bankközösség fenntartása, — különösen a mi magyar érdekeinkre — nem volna-e üdvösebb, mint egy önálló magyar jegybank felállítása. Megteszem pedig a magyar állam fizetési mérlegének szem előtt tartásával.

Csak nemrégiben olvastam egy statisztikai kimutatást, mely szerint az utolsó években 117 millió koronánival több árut vittek ki Magyarországból, mint amennyit behoztak és mégis fizetési mérlegünk mintegy 200 millió koronával passzív. Miért? Mert Magyarországnak évenként csak kamatban 354 millió koronát kell fizetnie a külföldnek. Amíg tehát e számok Magyarország javára eltolódást nem szenvednek, az önálló magyar jegybank felállítását aggodalmasnak kell látni; mert fizetési mérlegünk erős passzívuma mellett bankjegyeink diszagiója elmaradhatatlan. A diszagió tudvalevőleg a pénzesekélyebb vásárlóerejét jelenti, e szerint mi a külföldön pénzünkért kevesebb árut, terményeinkért pedig kevesebb pénzt kapnánk esetleg.

Teljesen figyelmen kívül hagyva azt, hogy a közös osztrák-magyar bank mindig feladata magaslatán állott s mint pénz- és hitelügy-szabályozó mindig kifogástalannak bizonyult s a magyar igényeket illő figyelembe vette, még azt az előnyt sem szabad lebecsülnünk, mely az által háramlik a bankközösségből reánk, hogy olyan gazdag ipari állammal, minő Ausztria, egységes kamatláb mellett egy forrásból meritünk és hogy az a bizalom, melyet a külföld ez állammal szemben tanusit, a mi hitelünknek is javára szolgál.

Mindazonáltal, úgy hiszem, e tisztán

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődjé és kémiai tisztító intézete Zomborban.

222-50-31

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
 a legolcsóbb árak mellett.

pénzügyi mérlegeléseket nem fogják hazafias érzelmeimnek terhére róni.

Ma, mikor a helyzet még ki nem tisztult, különösen ajánlatos levonni a tanulságokat a multnak súlyos bajából s a legnagyobb óvatosságot alkalmazni jövőbeli vállalatainkban: *semmiféle túllépés a hitelezésben, bölcs mérséklet az osztalék megállapításában és ennél erősebb gyarapítása a tartalékoknak.* Ez alapelvek érvényesülnek már mai javaslatainkban is, amennyiben tulajdon tőkeink 368,000 koronányi összegben mutatkoznak az előző évi 340,000 koronával szemben.

Tisztelt részvényesek! Amennyiben ma először vagyunk részesei a szerencsének, hogy az új helyiségben tarthatjuk tanácskozásunkat, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy nagyérdemű elnök urunknak az összes részvényesek nevében ki ne fejezzem mélyen érzett hálánkat azért a gondosságáért, mellyel e pompás helyiséget a takarékpénztár céljaira helyreállította. Amint mindig tanusított nemes érzéssel saját javának háttérbe szorításával is az intézet felvirágoztatásán munkált, a fokozódott forgalomnak megfelelőleg ez épületet is a sajátjából emeltette.

Itt függ felettünk e teremben jól sikerült képe. Jóságos szemei állandóan kíséreni fogják tanácskozásainkat, melyek, ahogy én óhajtom, mindig az ő nemes, önzetlen, igazságos intencióinak megfelelőleg nemcsak a részvényeseknek javára, hanem ennek a községnek és ennek a vidéknek is áldására fognak válni.

A részvényesek érdeke egyesüljön a népesség érdekével a takarékpénztár megerősítésére irányuló törekvésben.

A jogos hiteligények előzékeny kielégítése, a betett pénzek becsületes kezelése és a közbizalom, melyből az intézet táplálkozik, harmonikus összhangzásban áldásosan működjenek össze.

Kérem a jelentés tudomásul vételét.

Városi közgyűlés.

Zombor város törvényhatósági bizottsága f. hó 13-án délután 3 órakor tartotta meg rendes évnegyedes közgyűlését Fernbach Károly főispán elnöklésével a bizottsági tagok szokatlan nagy érdeklődése mellett.

A polgármesteri jelentésre több interpellálás volt. **Dr. Mayer** Nándor a hadmentességi díjak kivetését és behajtását tette szóvá. Felhozta többek között, hogy Galetin Szávát, aki már 14 éve eleget tett 12 évi hadkötelezettségének, mégis hadmentességi díj fizetésére hívták fel. Ezt Galetin akként magyarázta, hogy a király visszaköveteli a lényűgát és a követelést megfelebbezte, az obsjtját is becsatolta bizonyítékul, hogy tényleg eleget tett hadkötelezettségének.

Dr. Donoszlóvits Vilmos közegészségügyi szempontokból tett megszívlelendő észrevételeket. Különösen az élelmiszerek ellenőrzésére hívja fel a figyelmet és kéri, hogy a hamisítókval szemben a legszigorubb megtorló intézkedéseket vegyék foganatba és a hamisítók nevétegyek közzé a lapokban.

Czettl Dezső szűzbeszédjében a Juhász-utca kikövezését, valamint a János-féle telep mellett egy mély furrású kut elkészítését sürgeti és tiz rendőr aláírásával hozzáintéztett panaszos levelet olvas fel, amelyben Petkov rendőrőrmester ellen sikkasztás, csalás és zsarolás címén vádat emelnek és a rendőrfelügyelőt is bünrészességgel vádolják.

Izléstelen, meg nem engedhető dolog köztisztviselőt minden előzetes vizsgálat nélkül a nagy nyilvánosság előtt meghurcolni.

Megvan a tisztviselőnek a felettes főruma, ahol a konkrét panaszok alapján a megtorlás kieszközölhető, de bizonyítás nélkül, talán légből kapott és koholt panaszokra nyilvánosan gyanusítani nem szabad.

Vajjon ha a vád alaptalan, ki szerez a meghurcolt és becsületében megtámadott tisztviselőnek elégtételt? Ha a gyanu a köz tudatba átme gy, még ha valótlan is, sulya alatt szenved örök életére.

A polgármester és főkapitány felvilágosításai után a jelentést tudomásul vették.

A polgármesteri jelentés után a jegyző olvasta a póthitel tárgyában kiküldött ötös bizottságnak jelentését. A bizottság megállapította, hogy nyomtatványokban és egyéb kiadásokban, amikre a póthitel kérték, mintegy 3152 koronával károsították a várost.

Mérő Ignác indítványozza a polgármester és a főszámvevő ellen a fegyelmet megelőző vizsgálat megindítását; **dr. Bruck** Jenő pedig javasolja, hogy a kiküldött bizottság vizsgálati jegyzőkönyvét adják ki a polgármesternek és a főszámvevőnek azzal, hogy a legközelebbi közgyűlésen igazoló jelentésüket előterjesszék.

Mérő Ignác indítványára a főispán elrendelte a titkos szavazást, melynek eredménye az lett, hogy 53 szavazat közül 29-cel a fegyelmet megelőző vizsgálatot mind a polgármester, mind a főszámvevő ellen elhatározták. Három szavazó-lap üres volt.

Törös Sándor.

Törös Sándor m. kir. pénzügyigazgató-helyettes ma tölti be 25 éves államszolgálatát. A kartársai részéről jövő ünnepléshez mi is örömmel járulunk hozzá, mert a köz javára teljesített negyedszázados munkásság érdemei előtt mi is a becsülés adójával hajolunk meg.

Tudvalévő, hogy az ország pénzügyigazgatóságai között a mienk a legnagyobbak és a legtekintélyesebbek közé tartozik, mely bizony, kritikusan, próbálja ki a vezetőket. **Törös Sándor** már akkor mint pénzügyi kapacitást hallottuk említeni, amikor őt nagyérdemű pénzügyigazgatónk hivatala részére akvirálta. S ő a hozzáfűzött várakozásnak teljesen megfelelt. A felsőbb körök elismerését nagy szakismeretével s igaz hivatás tudattal végzett kiváló munkájával nyerte el, a közönséget előzékenységével s példányképűl szolgáló részrehajlatlanságával.

A társadalomban nevével együtt mint a magyaros egyenesség és a deris vig kedély képviselői közszeretben részesülnek.

Törös Sándor bizonyítéka annak, mennyire parancsolólag kívánja az osztó igazság a pénzügyi tisztviselők előléptetésének javítását. Az ünnepelt pályaválasztásakor néhány jó barátjával a bírói s pénzügyi pálya esélyeit vitatta meg. Ő a pénzügyinek adott előnyt. Ma a bírói pályára indult kortársai ítélőtáblai bírák, van koronaügyész-helyettes és legfelsőbb közigazgatási bíró is, a pénzügyiek ellenben a titkárságig vihették. Pedig az ifjúkori tartalom és képességek nem ilyen különbséget valószínűsítettek a boldogulásban.

Törös Sándor a borsódmegyei Senyén született, hol atyja földbirtokos volt.

A gimnáziumot Miskolcon és Iglón, a jogot Kassán végezte. Hivatali pályáján Szegeden, Temesvárott, Kolozsvárott és Ipoly-

ságon működött, mindenhová soronkívül nyerevén kinevezést.

A mi pénzügyigazgatóságunknál negyedik esztendeje működik. Noha szigorú, kemény főnök-helyettesnek mondják, a fiatalabak is szellemi tartalma és igazságossága következtében bizalommal és becsüléssel ragaszkodnak hozzá.

Kívánunk az ünnepeltnek bizonyára még szép karrieréjéhez sok szerencsét.

H i r e k .

Uj magyar nemes. A király Schneider Frigyes szabadkai 6. honvédgyalozredbeli őrnagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet „szajoli“ előnévvel díjmentesen adományozta.

Elbocsátások a honvédség kötelékéből. A honvédelmi miniszter rendelete folytán Kovács Lajos, Stern Sándor és dr. Micsatek Lajos szabadkai 6. honvédgyalozredbeli tartalékos hadnagyok saját kérelmükre a honvédség kötelékéből elbocsátattak.

Eljegyzés. Günther Ferenc, a Bács-bodrog vármegyei gazdasági egyesület ügyvezető igazgatója eljegyezte Karácson Margit kisasszonyt, Karácson Gyula kir. tanácsos, nyug. alispán és neje Jakobcsits Olga leányát.

A sztanisicsi takarékpénztár közgyűlése. Lapunk vezető helyén közöljük Bichler Vilmosnak, a sztanisicsi takarékpénztár kitünő igazgatójának, érdekes és tartalmas beszédét, melyet ezen intézetnek, tegnap tartott közgyűlésén elmondott. A közgyűlés nagy elismeréssel adózott Bichler Vilmos nagy érdemeinek és méltán, mert ezen intézet vezetésében, üzletkezelésében gondos, előrelátó, szakavatott kezek nyomait látjuk. Az intézet 200.000 korona részvénytőkeje mellett, a tartalékalapok 168.000 kor-t tesznek ki. Ezzel szemben a takarékpénztár kezelése alatt mintegy 4 $\frac{1}{2}$ millió korona idegen pénz van, amelyből 2 milliót meghaladó összeg betét. A kezelés alatti tőkék mikénti elhelyezése körül, ugy a bizosság, mint a mobilitás szempontjából megfelelő körültekintéssel járt el a vezetőség. Váltókban 1.600.000 kor-t, jelzálogkölesönökben 1.500.000 kor-t, értékpapirokban 700.000 kor-t helyeztek el. Miután a váltóknak csak 30%-a van visszleszámitolás alatt, ugy tekintetbe véve a jelentékeny értékpapir-állományt is, az intézet mindenkor gyors fizetőképessége biztosítva volt és van. Előrelátó és szolid financ-politikáról tesz tanuságot az a körülmény is, hogy az elért 43.751 kor. tiszta nyereségből csupán 24.000 kor-t osztanak fel a részvényesek között, a többi a tartalék és egyéb alapok gyarapítására fordítatik. Az intézet saját vagyonra az 1907. évben 28.000 koronával növekedett. A közgyűlés alkalmából Bichler Vilmos és neje nagy ebédet adtak a szép számban megjelent részvényesek tiszteletére.

Rendkívüli közgyűlés. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület február hó 19-én, szerdán d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Az igazgató-választmány határozata a tisztviselő fizetések megállapítása tárgyában. 2. Az igazgató-választmány határozata „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“-be történt belépés tárgyában. 3. Mult év szeptember hó 5-én tartott rendkívüli közgyűlésen megszavazott tizezer kor. építkezési hitel megszerzése és a meghatalmazás megadása. 4. Esetleges indítványok.

Magyar név. Nagy Lajos, Teréz, József és Rozália, valamint kiskoru Nagy Gyula, Mária és Ilona óbecsei illetőségű, ugyanotani lakosok, családi nevüket „Hegedüs“-re változtatták.

Apró regények. Tisztelettel kérem mindazokat, akik megkapták „Apró regények“ című könyvemét és árát még nem küldték be, kegyeskedjenek a három koronát hozzám eljuttatni, vagy a könyvet visszaküldeni. Tisztelettel: Gottier Lajos, Piliscsaba.

A képkiallítás. Az Eggenberger-féle képkiallítást szépen látogatják. Az állami főgimnázium ifjúsága is csoportonként megtekintette Király Lajos rajztanár és az osztályfők vezetésével. Király Lajos előzőleg is a kiállításon szakszerű magyarázatokkal tette tanulságossá nekik a képek szemléletét. Elkelní is már jócskán keltek el képek. A kiállítás naponként nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig. Belépti díj 40 fillér.

Felhívás a közönséghez. A zombori „Napközi Otthon” egyesület 1908. évi február hó 22-én este 1/2 9 órakor a Magyar Olvasókör összes helyiségeiben táncal egybekötött házias jellegű tombolát rendez. Az egyesület rendezése a tombolát a beküldendő ajándéktárgyakból óhajtja összeállítani. Azért azon tiszteletteljes kéressel fordul városunk nemesszívü közönségéhez, hogy az egyesület vezetésénél ismert jótékony céljára való tekintettel, ezen tombola sikerét nagylelkű ajándékaival előmozdítani kegyeskedjék. Az ajándéktárgyak legkésőbb e hó 20-áig az egyesület alelnöknője Bertolino Sándorné urnó címére küldendők be. Az egyesület vezetésége a köszönettel vett ajándékokat hirlapilag is nyugtázni fogja. Az estélyre szóló belépti jegy ára 2 korona, a tombolajegy pedig 40 fillér. A magunk részéről szükségtelenek tartjuk a rendezőség ezen felhívását a nagyközönségnek külön figyelmébe ajánlani, hisz aki látta az egyesület helyiségeiben teljes ellátást nyerő, éhes és didergő gyermekhad étkezését, az bizonyára támogatni fogja erkölcsileg és anyagilag e nemes sikerrel működő egyesületet humánus céljainak elérésében.

Vármegyénk a nagy Rákóczi-nak! Magyaránú mozgalom indult meg a nagy Rákócziak egy monumentális lovaszobor alkotása iránt a gróf Andrássy Gyula és a nagynevű Rákóczi historikus: Thaly Kálmán védnöksége alatt bizottság alakult, mely az eddig egybegyűlt alap kiegészítésére nyereseményekben gazdag sorsjátékot rendez. Az egy koronás sorsjegyek főnyereménye negyvenezer korona. Vannak ezenkívül tízezer, hatezer, ötezer továbbá több kétezer és ezer koronás és kisebb nyeresemények. Az összes nyereseménytárgyak értéke kilencvenezer korona. Ezeket a hazfiascélú sorsjegyeket minap küldte meg a bizottság közönségének, megyénk urhölgyeit pedig felkérte a sorsjegyeknek ismerőseik körében való terjesztésére. Adóssága a magyarnak, hogy II. Rákóczi Ferencnek az önzetlen hazaszeretetet ez eszményképének szobra legyen, s bizony restelkedünk kell, hogy ily későn hozzuk meg áldozatunkat a dicső Rákócziak, aki hazájáért a mi szabadságunkért, — családi tűzhelyét boldogságát s minden földi javát föláldozta. Tegyük jóvá a régi mulasztást. Hölgyeink! Járjanak elől jó példával! A sorsjegyek nyilvános huzása március 15-én Budapesten a m. kir. lottóigazgatóságnál (IX. ker. Vámpalota) lesz. A központi sorsjegyiroda Budapesten IX. Boráros-tér 2. sz. alatt van, ahol a hazafias ügy minden önkényes munkatársát szívesen látják. Hisszük, hogy felhívásunk sok igaz magyar szívből kelt visszhangot és igen sokan a sorsjegyek vételével teszik lehetővé Rákóczi lovasszobrának mielőbbi fölállítását.

Raichl J. Ferenc csődje. Megírtuk, hogy Raichl J. Ferenc szabadkai műépítész, akinek Szegeden is sok vállalata van, csődbe jutott. Mivel Raichl Szegeddel szerződéses viszonyban áll, természetesen a város is érdeklődött a csőd iránt. Raichl J. Ferenc kijelentette, hogy a csőd csak időleges és mihamar vége lesz, úgy hogy ő Szeged városával szemben vállalt kötelezettségének rendes időre eleget fog tenni. Kijelentette azt is, hogy összes szegedi vállalatainak eleget tesz, mert a csődbeli passzívákát és az ő és családjának anyagi ereje legyőzi.

Halálozás. Szmiha Kálmán okéri községi jegyző, megyebizottsági tag hosszas betegeskedés után vasárnap 48 éves korában elhunyt. Halála meggyeszte mély részvétet keltett.

Nyomdászok mulatsága. A zombori könyvnyomdászok felállítandó szanatóriumok javára f. hó 15-én táncmulatsággal egybekötött műkedvelő előadást rendeznek a városi színházban. Szinre kerül: „A nőkérdés”, vigjáték 1 felvonásban és „Az angol kisaszszony” 1 felvonásos bohózat. Nemes ambíció, s humanizmus fogott kezét az előadás sikere érdekében. Városunk közönségének szíves pártfogásába ajánljuk, ha egy estét kellemes, derült hangulatban óhajt eltölteni. Hisz a pártolása erkölcsi kötelessége társadalmunknak. Mindnyájan érezzük, mennyit tett a sajtó a kultúra érdekében. Neve s a szabadság fogalma szinte elválaszthatatlan. S mialatt a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtó csemegét feltalálják nekünk, mérget szívunk magukba, az ólombetűk pusztító, tüdőt ölö mérget. Támogassuk tehát nemes törekvéseikben nyomdászaikat, hogy erkölcsi sikerük az anyagival párosuljon s minél előbb felépülhessen a kultúra áldozatai számára a nyomdászok szanatóriuma.

Lévay Gyula színművész, Madách-interprettor, aki közönségünk rokonszenvét lyceumi előadásával megnyerte, Madách Az ember tragédiája drámai költeményét egész terjedelmében bemutatja a városi színházban. A színügyi bizottság, tekintettel azon közhasznú művészi és kulturális célra, melyet a tervezett előadások szolgálnak, a városi színházat február 16-ától 20-áig díjtalanul bocsátotta rendelkezésre, a következő helyarákat állapítván meg: prosceniumpáholy 6 kor., páholy 5 kor., földszinti ülőhely 1—3. sorban 1-20 fill., a többi sorokban 1 kor., karzati ülőhely 60 fillér. Lévay ezen Madách-estéket a magyar költők apróbb remek alkotásaival fogja változtatni s meg fogja csillogtatni az ótestamentumi zsidó vallásos költészet legragyogóbb gyöngyszemeit. Bővebbet a plakátok. Jegyek válthatók Kollár József könyvkereskedésében.

Szerelemből — lopott. Széger József a bérces Tirolból szakadt ide Magyarországra, Ujvidékre. Királyhűségről híres hazájából nem hozott magával mást, csak egy tarisznya gesztenyét és egy dalt. A gesztenyét az idők folyamán megette, de a dalt, azt nem lehetett megenni, az a füleibe csengett, lelkébe zsongott. Éjjel-nappal azt dalolta. A dal meg is érdemelte ezt a szeretetteljes vonzódást. Szép dal volt. Így hangzott:

Woon der Schné wolt,
Ist nix mehr worm
Tann kummen obi voll
Unsere Geschwitter.

Nagy meglepetésére egyszer Ujvidéken is hallotta e gyönyörű dalt. Trappel József ujvidéki hangszerkészítőnél, akinél véletlenül Széger is alkalmazva volt, hallotta a szeretett dalt. Egy gramofon énekelte. Egy közönséges gramofon. Ha leány lett volna az énekes, szőke haju és kék szemű, illetve barnafürtű és sötét tekintetű, akkor Széger, amilyen becsületes ember, feleségül vette volna önmagát. Így azonban, mert nem nő volt az illető, hanem gramofon, ellopta azt. Sőt, hogy a szép dal ne legyen egyedül, elloptott egy csomó gramofon-lemezt is. Így felszerelve megszökött Budapest felé. Trappel nem respektálta Széger poetikus hajlamait, hanem közönséges tolvajnak tekintette s feljelentette az ujvidéki rendőrségnél. Valószínűleg visszarojogott hazájába, a gesztenye dus Tiroiba.

Egy család tragédiája. Rettentetes esemény játszódott le a múlt héten egy szabadkai szőlőkunyhóban. Pausich Antal 50 éves munkás és két gyermeke, Ilona és István széngázmérgezés áldozata lettek. A napi munkától kimerülve, este álmra hajtották a fejüket és nem is sejtették, micsoda borzalmas végzet vár rájuk. Aznap kemény hideg volt és ezért jól befűtötték a kályhába. Azonban az ócska, rossz kályhának egyik ajtaját nyitva hagyták. Lassanként széngáz áradt ki a kályhából és pár óra alatt az egész szobát, melyben mindhárman aludtak, megtöltötte. Az apa felébredt és észrevette a bajt. Az ablakhoz akart menni, hogy azt kinyissa, de a sűrű gáztól elájult és eszméletét veszve a földre bukott. Reggel felé a szomszédok észrevették a szerencsétlenséget. A mentőket hívták, kik az apát és leányát a kórházba szállították. Azonban az orvosi segély későn jött. Gyenge szervezetük nem tudott ellenállani a mérgezésnek és még másnap kiszenvedtek. A fiú erős szervezete azonban győzött és őt sikerült eszméletre hozni. A halált meg sem kerülhetette el. Szombaton éjjel ugyanabban a szobában, hol az előbbi szerencsétlenség történt, lefeküdt és ismét jól befűtött a kályhába, amelyből most újból széngáz ömlött ki. Mire reggel benyitottak Pausich Istvánhoz, a fiatal embert ismét eszméletlen állapotban találták. Beszállították a kórházba, ahol másnap reggel meghalt. A rendőrség a nyomozást megindította annak kiderítése végett, hogy kit terhel a felelősség és nem öngyilkosság esetei forognak-e fenn, vagy pedig könnyelmű felelőtlenség okozta az áldozatok rettenetes halálát.

Érdekes látvány. Bácsbokodról írják: Nem mindennapi esetnek voltak szemtanúi Bácsbokod község lakói vasárnap reggel hét óra körül. A hívek éppen a templomba iparkodtak, mikor egy gazdátlan léghajó hét óra tizenöt perckor határozatlan ide oda mozgással száguldott tova a község fölött. Alakja tojásdad volt s 300—400 méter magassághaladalt oly gyorsan, hogy alig egy negyedórát volt látható. A bácsbokodiak égi tünteményt vélték ebben látni és szent borzalommal beszéltek arról, hogy vagy háboru vagy rossz termés lesz a nyáron.

Sikkasztó alkalmazott. Rittai János szabadkai sütőmester feljelentette a rendőrségnél Mészáros Csordás István nevű alkalmazottját. Mészáros sütőmesterné kihordói minőségben szolgálta gazdáját s legutóbb 154 koronát, amely összeget a vásárlóktól hajtott be, elsikkasztott s a pénzzel ismeretlen helyre szökött. A rendőrség a „hü” sütőmesterné kihordót nyomozza.

A tartalékosok fegyvergyakorlata. A hadügyminiszter a közös hadsereg hivatalos lapjában most tette közzé a tartalék és a póttartalék ezidei fegyvergyakorlatára vonatkozó rendeletét. Elrendeli, hogy a fölöttes katonai hatóság a fegyvergyakorlat idejének megállapításában a tartalékos polgári foglalkozására és keresetére is tekintettel legyen. Földmíveléssel foglalkozó tartalékost a mezei munka és az aratás idején nem hívnak be fegyvergyakorlatra s aratáskor a békeállomány kiegészítésére is csak más foglalkozással bíró tartalékost vagy póttartalékost hívnak be szolgálatra. A tartalékos gyalogos katona, ha állandóan a hadtest kerületében lakik, ahol ezrede állomásozik, annál a századnál végez tizenhárom napig tartó fegyvergyakorlatot, amelynek szolgált. Az egyéves önkéntesből lett tartalékos altisztet huszonnyolc napos s a tartalékos számvevő altisztet husz napos fegyvergyakorlatra hívják be. A béke-létszám kiegészítésére fegyvergyakorlatra behívott póttartalékost huszonnyolc napra hívják be, oly módon, hogy az ezred békelétszáma mindig be legyen töltve s ezt a legénységet az ezred békelétszámára számítják.

A vasutas tragédiája. A szabadkai vasuti pályaudvaron tegnapelőtt halálos kimenetelű szerencsétlenség történt. Az áldozat egy szegény máv. alkalmazott, akit munkája végzése közben ért a végzetes baleset. Beslegin Jakab szénmunkás délelőtt fél 8 órakor fejezte be a vasuti személykocsikat fűtő gőzkazának szénrel való feltöltését. A feltöltés után több kocsitoló segélyével a mozdonyhoz tolták a fűtőkocsit és eközben történt. — véletlenül vagy később kiderítendő gondatlanság folytán — hogy Beslegint a mozdony a szénraktár épületének oldalához szorította, úgy hogy súlyos belső sérülést szenvedett. A szerencsétlenül járt vasuti alkalmazottat a mentők vették ápolás alá, de nem lehetett eszméletre téríteni. A sikertelen élesztési kísérletek után hordágyra tették és a kórházba szállították, mire azonban odaértek Beslegin már kiszenvedett. A rendőrség a nyomozó eljárást megindította, hogy az esetleges gondatlanság megtoroltassék.

Kibukott a vonatból. Kost György kátyi napszámos, midőn a titeli vonattal egy pár megkeresett koronával a zsebében s egy kis szeszszel a fejében Ujvidékről hazafelé utazott, midőn a vonat a Ferenc József-csatorna előtt robogott, a kupé ajtaját kinyitotta és kizuhant a vonatból. Szerencséjére a vonat azon a szakaszon lassan haladt s a magas töltésen meglehetősen mennyiségű hó feküdt, így a rázkódáson kívül komolyabb baja nem történt, nem is fogta fel tragikusan az esetét, mert legott visszafelé irányította lépteit Ujvidékre s ott betért a legelső korszámba. Utitársai Kátyra érve, azonnal jelentették az utas eltűnését, a keresésére indult örök azonban nem találtak rá. Aggódo hozzátartozói másnap ismét bejárták az egész szakaszt, de nem találták, míg végre az eltűnt ember meglehetősen illuminált állapotban és épen hazavergődött.

Halotthamvasztás.

A folyó hó 5-én megtartott Szabad Lyceumi előadáson előadta Fehér Jenő államépítészeti mérnök.
(Folytatás.)

Amilyen indokolatlan a sir költészetének a hangoztatása, éppen olyan értékű a halottak örök, békességes álmáról szóló mese. Nagyobb városokban husz vagy harminc év elmúltával a sírokat ismét megbolygatják s ha csak a sírhelyet újból meg nem fizetjük, a békésen nyugvó csontokat eltávolítják, hogy újabb lakók számára csináljanak helyet s a számtalan sírból összegyűjtött csontokat közös sírba rakásra dobálják. Időről-időre ismétlődik ez az eljárás, amíg egykor a csontok porrá válnak, magyarul beszélve: amíg elérkezik az az idő, hogy még felismerhető nyomuk marad. És még ez a legkedvezőbb eset. Ez csak azoknak a halottaknak a békés nyugalma, amelyeknek a temetője érintetlen marad. Ahol azonban nagyobb városokban a közlekedés kiterjedésével gyászvonalakat nyitnak, ahol utak, vasutak, hajtóművek foglalják el egykori temetők helyét, ott irgalmatlanul lerombolódna a temetők falai s rövid idő alatt az élet nyüzsgő áradata uralja azokat a berkeket, amelyek rövid idővel ez előtt még az örök béke tanyái voltak.

És még nagy szerencse, ha ilyen alkalmakkor a maradványok összegyűjtése a köteles pietással történik. Sajnos, igen gyakran fordulnak elő esetek, amikor a legdurvább kegyetlenség orgiái között távolodnak el az emberi maradványok az örök béke honából. Mert bizonyára nem esztétikus látvány, amikor koponyákkal lapdázik a munkássereg, vagy a fölösleges csontokat örölni viszik valamelyik esontmalomba. A halottak hamvaival ilyen kegyetlenség soha meg nem történhetik. Emberileg elég könnyen elképzelhető, hogy ezt az „örök békét” a hamvasztás feltétlenül biztosítja, mert hiszen nagyon különös találkozás volna a véletlennek, ha közforgalmi vagy városrendezési szempontok valamely urnacsarnoknak az elhelyezését tennék szükségessé.

Ami pedig a külsőséget illeti, bátran összehasonlíthatjuk a szertartás mineműségét a krematórium és a nyílt sír esetén. Ott fekszik a krematórium kápolnájában, koszorúkkal és a szentek virágaival díszített koporsójában a halott, pálmakkal körülvett katafalkon. Amikor együtt van a gyászoló gyülekezet, orgona és karének hangjai mellett odalép a pap a koporsó fejénél álló oltárhoz, gyászistentiszteletet tart és beszenteli a halottat. És amikor gyászbeszédének az utolsó szava is elhangzott, orgonabugás és karének lágy hangjai mellett, ünnepélyes lassúsággal lesüllyed a koporsó a mélységbe. Az utolsó virág is eltűnik a szemhatárról: önműködően összeesnek a nyílás ajtai. A sírbolt bezáródott, a mely benyomást keltő gyászünnepeleget véget ért. Most hasonlítsuk össze ezzel azokat a jeleneteket, amelyek gyakran a nyílt sírnál lejátszódnak. A koporsót néha kétes tisztaságu lepedőkön, vagy köteleken eresztik le: néha az egyik sírásó ügyetlensége miatt a koporsó fejjel esik le a sírgödörbe. A tompán lezuhanó rögök úgy hullanak a koporsóra, mintha minden darab a lelkünkre nehezednék. A kíváncsi tömeg pedig a tulaj-

donképeni gyászolókat a sír mellől kiszorítja, a szomszéd sírokat pedig letapossa. Nem kell nagy képzelőtehetség hozzá, hogy a külsőségek tekintetében melyik temetést találjuk esztétikusabban.

Mit szólunk mindezek után a holttest feloszlási processzusáról, ha már benne vagyunk az esztetikában? Hiszen nem is kell azt a képet esetelnem, amit a rövid ideje föld alatt fekvő halottnak a koporsója mutat, hogy azt a borzalmat érezzük, amely elfog bennünket, amikor arra gondolunk, hogy mi lesz a föld alatt szereteteinkből? A modern krematóriumok generációraiban ellenben elenyészik a holttest anélkül, hogy a tüzelő anyag lángnyelvei érintenék. Az egész procedura látványa pedig inkább a fenségesnek, mint a borzalmasnak a benyomását teszi. Akinek tehát van annyi bátorsága, hogy az elkerülhetlen halálra és annak elháríthatatlan következményeire gondoljon, annak feltétlenül, berzenkedik az esztétikai érzéke arra a gondolatra, hogy az elképzelhető legutálatosabb s amellől évekig tartó processzusnak vessük alá azt, ami az elképzelhető legtisztább módon egy óra lefolyása alatt is megtörténhetik.

(Vége köv.)

A vakokról.

Hazánk tizenhat ezernél jóval több világtalanja télen tepszedésben él az ország terhén. Megmenteni őket önmaguknak és a társadalomnak mindeztideig csak igen csekély mértékben lehetett. A nagy magyar alföldön Magyarország egyéb részeihez viszonyítva, aránytalanul nagyobb számban vannak a vakok. A trachoma és az ujszülötték ragályos szembetegsége (blennorhea neonatorum) óriási módon sújtja ép azon néposztályt, mely tudatlansága folytán a szembajokkal szemben vagy közömmel viseltetik, vagy egyáltalán mítsem követhet el. Ez a sajnálatos tény néhány lelkes emberbarátot arra a humanisztikus elhatározásra bírta, hogy a mindinkább terjedő bajok enyhítésére Szegeden vakok intézetét létesítsenek, hogy a nagyszámú szerencsétlenek kezéből kivigyék a koldusbotot, kimentésük őket a romlasztó tepszedésből, a bennük szunyogó képességeket szakszerű képzés és nevelés által felébresszék és az egyébként koldulásra utalt világtalanokat ipari foglalkozásokra, vagyis kenyérkeresetre tanítsák.

A vakok szegedi intézete azonban eme szép humanisztikus célját megvalósítani a miként az kívánatos volna, nem képes. Szűk anyagi erejéhez viszonyítva csak igen korlátolt számban veheti fel a jelentkezőket. A néhány lelkes emberbarát buzgólkodása folytán ugyan 34 világtalant részesít már a kiképzés áldásaiban, de a többi 4 ezer sorsujtott vak még mindig csüggedéssel, reménytel várná ma is a felvételét. Országosan folyik érdekében a gyűjtés, de nem azzal az eredménnyel, amint ezen pártfogásra méltó ügy valójában megérdemelné. A részvétlenségnek, mely a vakok szomorú helyzetének hathatós felkarolását annyira megnehezíti, egyik főoka az, hogy a nagyközönség nem ismeri azokat az eredményeket, melyeket a szegedi vakok intézetében elérnek.

Mint minden emberi lényben, a vakban is produktív képességi erő van, sőt elég gyakran tehetségekkel is találkozunk. Elvész azonban a produktív erő és képesség, kihasználatlan marad a tehetség, ha az akarat és a tevékeny erő fel nem ébresztetik a vak benső világában. Sulyosbitja azután még inkább az állapotot, hogy elhagyatva mindenképp a vak folytonos téllenségben, minduntalan keserűen kell éreznie azt a különbséget is, mely közte és látó embertársai között létezik.

Pedig szakszerű módszerek és alkalmas eszközök léteznek számukra, melyek segítségével ki lehet képezni a vakokat mindarra, mit a boldogabb látók az iskolában elsajátítanak. Csak egy pillanatra tekintünk bármelyik hazai intézetbe és csodálkozással vegyest megindulással tapasztalhatjuk a szép eredményt, amit eme szerencsétlenekkel elérnek.

A hallás után megtanulható elméleti tárgyakon kívül elsajátítják az olvasást és az írást, a számukra feltalált és igen alkalmasnak bizonyult „Klein“- és „Braille“-rendszerben megtanulnak számolni megfelelő számológépeken, még rajzolni is az arra alkalmasan berendezett rajzpárnákon. A földrajzi ismereteket megszerzik dombortérképen, a természet és természetrajzi ismereteket pedig tapintóérzékük útján szerzik meg, egyszóval beférkőzhetnek minden ismeretkörbe, a látókkal szemben a különbség csupán abban áll, hogy a vak az épen maradt és fokozottan kiművelt érzékszerveivel észreveszi és megtanulja azt, amit a látó szemével elsajátít.

Az elemi tárgyakat midőn a vakok elvégezték és ugy szellemileg, mint testileg egy meghatározott fokig neveltettek, a kézügyességben nyerne kiképzést. Agyagmintázás, fasíjód, papírmunkák, gyékényfonás stb. által a tapintószervük a legfinomabban kifejlesztetnek, azután ipari tanműhelyekben további képzést nyerne. Későbbi önfentartásukról történik azonban gondoskodás, hogy valamely ipari ágban foglalkoztatva a maguk, esetleg családjuk számára megkereshessék a mindennapi kenyeret.

Az ipari tárgyak közül megtanulják a kosár és székfonást, a kefe- és harisnyakötést, a kötélverést és lábtörő készítményt s mert zeneileg is kiképezetnek, elsajátítják a zongorahangolást is. Bármelyiket pedig elsajátíthatják oly alaposággal, hogy a látó emberek készítményeivel és munkáival nemcsak versenyezhetnek, hanem mint önálló iparosok is derekasan megtudják állani a helyüket. A legutóbbi időben pedig a tehetségesebb vakok az irodai teendők végzésére is alkalmaztatnak, ahol szintén igen alkalmasnak bizonyulnak, mert az írógép kezelését könnyen elsajátíthatják, tehát leveleket, átiratokat megszerkeszteni és leírni egymaguk képesek. Nagyobb kereskedelmi és iparvállalatoknál, hol állandó telefonkezelés szükséges a forgalom egy részének lebonyolítására, ott a vakok szintén igen előnyösen alkalmazhatók.

A foglalkozási ágak tehát ily szép számban vannak nyitva a vakok előtt. Ön-kénytelenül is kérdeznem kell, miért ne hidalnók át eme sorsujtott szerencsétleneknek is azon utat, mely a boldogulás felé vezet? Nemzetgazdasági érdekek kívánják, hogy ezen téllenségben sanyalódó világtalanok megfelelő kiképzésben részesüljenek, képességük és produktív munkálkodó erejük kihasználtságának s ezáltal édes hazánk hasznos tagjaivá váljanak, kik önfentartásukat saját kezük munkájával megkereshessék és nem a társadalom terhén, nem a templomajtókban és utcasarkokon koldulva, hanem a nemes munka gyümölcsét élvezzék. Ne legyünk szárnalmas sorsuk irányában közönynyel, mentsük ki őket a romlasztó tepszedésből, nyujtsunk nekik jobbot egy hasznosabb élethez és helyezzük őket vissza emberi mivoltukra.

Ha a sors módot nyujtott nekünk arra, hogy jólétünkben csak néhány fillért is a nemes ügy oltárára helyezhetünk, tegyük azt szeretettel a humánus ügy érdekében, mozdítsuk elő ezáltal társadalmi jólétünk és édes hazánk boldogságát a vakok iránt jótékony-ságot gyakorolva. Ha mindenkitől elhagyatva a legszomorubb szenvedések közt pedig egy világtalant látunk, nyujtsunk neki kezét és vezessük el a menedékre, melyet társadalmi bőkezűségünk létesített és szárnyai alá veszi a világtalanokat. Támogassuk az ügyet adományainkkal, hogy az emberbaráti nagy ügy oly felette nemes feladatát teljesíthesse és céljait elérje. Vásároljuk a vakok által annyi odaadó szorgalommal készített kefe és kosáruit és adjunk munkát a kezükbe, hogy a munka örömeit és ezáltal életük hasznos voltát élvezhessék és öntudattal átélhessék. Adományokat hálával fogad és árurendeléseket megbízható pontossággal intéz el a Vakok szegedi intézete, melynek gondnoksága a vakok felvételére vonatkozó felvilágosítást mindenkor készséggel nyujt.

Eck Péter.

Országos zarándoklat Lourdesbe. Március hó 16-án mélt. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége, Giesswein Sándor apátkanonok lelki vezetése alatt külön vonaton országos jellegű zarándoklat indul Velence, Milanó, Genua, Marseille érintésével Lourdesbe. Részletes felvilágosításokkal szolgálnak a Magyar Utazási Vállalat R. T. menetjegyirodái Budapest, Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

HIRDETÉSEK.

1187/1908. kig. sz.

Pályázati hirdetmény.

Topolya községben üresedésben levő községi szülésznői állásra pályázatot hirdetek. Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 300 kor. Minden egyes szülési eset után a magán felektől (hol igénybe veszik, a szegények ingyen) 1 kor. 60 fl. Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy oklevéllel felszerelt, eddigi működésüket és erkölcsi magaviseletüket igazoló előjárói bizonylattal felszerelt kérvényeiket hozzám **1908. évi március hó 15. napjáig** annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Topolya, 1908. évi február hó 8-án.

C s á s z á r,
főszolgabíró.

30-1

Kiadó lakások.

Rákóczi-uton (Bajai ut) a Bács-Bodrog megyei gazdasági egyesület palotája mellett épülő új házban 2 különálló, uri lakást, 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléstár, pince, padlás 1908. évi május hó 1-től bérbe ad **dr. Henneberg Géza** ügyvéd, lakik Szabadságtér 9. szám alatt.

Eladó.

Egy jó karban levő **társaskocsi**, ugyszintén több **bérekocsi** — hajtási joggal együtt — **eladó.** — Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Becker Pál
Ujverbáson.

3-1

407. szám.

1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróság 1907. évi Sp. II. 607/6 számú végzése következtében dr. Turányi Zsigmond zombori ügyvéd által képviselt Káldor Márk zombori lakos javára Haubrich Miklós és t. csonoplyai lakosok ellen 600 kor. s jár. erejéig 1907. évi november hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2200 koronára becsült következő ingóságok, u. m : gépek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíróság 1908. évi V. 221/2. számú végzése folytán 600 korona tökéltetés, ennek 1907. évi augusztus hó 31. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 109 kor. 26 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Csonoplyán adós lakásán leendő eszközlésére 1908. évi február hó 27-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi február hó 12-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott igazgatóság közhírré teszi, hogy az uradalom tulajdonához tartozó Küldoromlás pusztán építeni szándékoltt erdőőri istálló 4733 korona és 44 fillérre előirányzott minden munkáit és anyagjait az igazgatóság hivatalos helyiségében

1908. évi március hó 2-án délelőtt 10 órakor

nyilvános zárt írásbeli árlejtésen kívánja biztosítani.

Csakis az árlejtés előtt beérkezett 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyek a föltételeknek megfelelnek, fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlati összeg után 5% bantpénzt kell az uradalmi főpénztárnál elhelyezni, avagy az ajánlathoz csatolni.

A tervet és költségvetést az igazgatósági irodában a föltételekkel együtt bárki is megtekintheti, 6 koronáért pedig azok másolatát bárki is megszerzheti, míg a készlet tart.

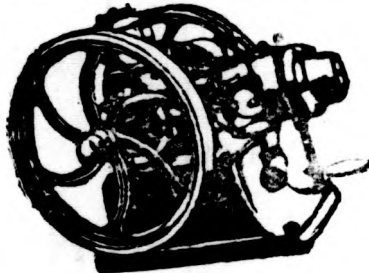
Kalocsa, 1908. évi február hó 1-én.

Érseki Uradalom Igazgatósága.

3-2

Eredeti svéd gyártmányu
BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK
és NYERSOLAJLOKOMOBILOK
RUNDLÖF SZABADALMA!

Ezernél
több
üzemben!

Ezernél
több
üzemben!

Üzemük a létező legolcsóbb, legmegbízhatóbb.

Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, — a por elől védve van. Kezelésnek nem kell gépész. Megindítás után nem kell felügyelet. Pénzügyi felügyelet nincs — bármely üzemhez és bárhol használhatók. Motorok 3-tól 100 lóerőig és feljebb. — Lokomobilok 5-től 20 lóerőig. Szakszerű felvilágosításokkal, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgálok.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, V., Váci-körut 26. — Távirati cím „USZU” Budapest.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levél cím:

„AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

*-54

Szálloda és kaszinóberbeadási hirdetés.

A palánkai kaszinó-egyleti helyiségei parkkal, tennis- és tekepályákkal, vendéglő, kávéház, 20 szobás szállodával, istállóval és jégveremmel **azonnal, vagy folyó évi július hó 1-jétől** kezdődőleg 5—10 évre berbeadandó.

Bérelni szándékozók szíveskedjenek írásbeli ajánlataikat alulírott igazgatóhoz mielőbb beküldeni.

Palánka Bács-Bodrog vármegye déli határán a Duna mellett fekvő élénk mezőváros, 14000 lakossal, vasuti-, 2 hajó- és egy gőzkomppállomással, járási székhely, számos hivattal, gyárral, intézetekkel és egyesületekkel, jelentékenyebb idegen és kereskedelmi forgalommal. — A második vasuti vonal most épül.

Bővebb felvilágosítással alulírott igazgatóság készséggel szolgál mindenkinek.
Palánkán, 1908. február 12.

A palánkai kaszinó igazgatósága:
KARDOS PÁL, BÜCHLER RÓBERT,
jegyző, igazgató.
SPITZ ADOLF, NAGY DEZSŐ,
pénztáros, gazda.

Gépirás oktatás.

Tisztelettel értesitem az érdeklődőket, hogy folyó hó 15-étől kezdve saját írógépemen a gépirást elsajátítani óhajtok kiképzést nyerhetnek. Jelentkezéseket elfogad alulírott.

Szende Géza,
3-2 megyei irnok Szelencse, Hársfa-u. 4.

101/1908. szám.

Pályázati hirdetés

Alulírott a „Rudolfsnádi ármentesítő és belvizlecsapoló társulat”-nál megüresedett egy gátőri és egy csatornaőri állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Az állások 600 korona évi fizetéssel, természetbeni lakással és fűtéssel vannak összekötve.

Az állásokra csakis olyan magyar állampolgárok pályázhatnak, akik ép és erős testalkatúak, magyarul írni és olvasni tudnak, azonfelül pedig vagy nősek vagy a háziaszszonyt pótló édes anyával, illetve nőtestvérrel bírnak.

Azok, kik valamely ármentesítő és belvizlecsapoló társulatnál hasonló minőségben már alkalmazásban voltak, a magyar nyelven kívül németül és szerbül is beszélnek valamint a kiszolgált altisztek, előnyben részesülnek, miért is mindezeket kérvényükhöz mellékelten okmányilag igazolják.

Az állásra pályázók kellően felszerelt kérvényüket belül a kérvényben „Méltóságos dr. Csernovics Diodor miniszteri tanácsos, miniszteri biztos urhoz, Arad” intézve, alulírott nál Perlaszon (Torontál megye) legkésőbb **folyó évi február hó 29-ig** személyesen nyújtsák be.

Perlasz, 1908. évi február hó 9-én.

Mauritz Gyula,

2-1 kir. mérnök, ideigl. igazgató főmérnök.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Bittermann Nándor és Fia

☒☒ kő- és könyvnyomdája ☒☒

ZOMBORBAN,

☘☘ a vármegye palotájában. ☘☘

Megrendelések a legrövidebb
idő alatt szállítanak. o

*

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

*

Könyvkötői munkák

elfogadtanak és a kiállítási áron
szállítanak. ==

*

☒☒ Községi nyomtatványokból ☒☒

☒☒ nagy raktár. ☒☒

*

60-91

Telefonszám: 18.

Salvator-sör módjára Haggemacher söröződei által gyártott Szt. Gellért sör.

T. c.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó közönség
becses tudomására hozni, hogy a

**HAGGENMACHER-féle
SZENT GELLÉRT SÖR**

csak három-négy hétig nálam palackokban kapható.
Együttal b. figyelmét felhívom a n. é. közönségnek erre
a kitünő sörre vonatkozólag.

Kapható egyedül nálam palackokban a hához szállítva.

Kiváló tisztelettel

31-2-1

ANTITS A. M.

HAGGENMACHER

budafoki és kőbányai sörgyáros főraktárosa.

A „CSITAONICA” sörarsarnokban minden vasár-
napi napon a fenti sör poharanként is kapható.

Salvator-sör módjára Haggemacher söröződei által gyártott Szt. Gellért sör.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.